

Razradom koncepta jednog živog i »otvorenog« muzeja, povezanog s budućim omladinskim klubom (koji se upravo uređuje), ponuđen je gotovo idealan model za obnovu jednog zaboravljenog javnog prostora. Taj je samostan, naime, u 18. stoljeću, a donekle i kasnije, bio neprikosnoveni kulturni centar grada, sa svojom gimnazijom, kazalištem, simfonijskim orkestrom, knjižnicom i umjetničkom produkcijom. Predloženim konceptom bilo bi, na suvremeni način, obnovljeno jedno kulturno i informacijsko žarište čiji se nedostatak danas bitno osjeća na Trgu, ali i mnogo šire.

»Otvaranje« muzeja suvremenosti, kroz borbu za obnovu prisustva povijesne argumentacije, rezultira povratno, očigledno, jačanjem uloge muzeja.

BILJEŠKA

¹ Grupa »Dodir« svojim je djelovanjem unijela u požešku kulturnu klimu nekoliko novosti koji su umnogome razbili provincijalnu učmalost. Primjerice, u toku ljeta 1982. g. organizirali su na Trgu projekcije filmova Čarlija Čaplina dijeleći gledaocima zeleni sok. Mjesec dana nakon Međunarodnog dana muzeja, dobivši jedan dan u sklopu manifestacije »Lipanski dani stvaralaštva«, organizirali su predstave riječko-zagrebačkog »Kit-glumišta« na Trgu (predstava je na poseban način otkrila vrijednost prostora trga), a zatim istu večer »Aferu Gigan« zagrebačkog »Kugla glumišta« u punoj sportskoj dvorani »Grabrik«.

Riječki muzeji povodom Međunarodnog dana muzeja 18. 5. 83.

Nevenka Žiger

Moderna galerija, Rijeka

Zajedničkom akcijom svih riječkih muzeja, pod okriljem Muzejskog društva Rijeka, prvi put je ove godine obilježen Međunarodni dan muzeja — 18. svibnja.

Izložbe, projekcije, te javni istupi muzealaca u sredstvima lokalnog komuniciranja, bili su oblici njezgovog pojavljivanja. U osnovi akcija je imala dva cilja: privući publiku u muzej i upozoriti javnost na probleme što muzeje koče u njihovoj osnovnoj djelatnosti. Istim je povodom od Muzejskog društva priređen i tiskan katalog izlož-

Kostimirani korzo na požeškom trgu
Foto: D. Mirković

bi i drugovrsnih zbivanja, a mogao se dobiti u knjižarama na Korzu, te u samim muzejima i galerijama. Tako je cijela akcija dobila i svoj autentični dokument.

Opredjeljujući se za povezivanje Dana muzeja s Unsecovom Godinom komunikacije, Muzejsko je društvo odlučilo ovogodišnjim manifestacijama naglasiti komunikacijski aspekt materijala što će ga za tu priliku pojedine riječke ustanove prezentirati.

Moderna galerija je tim povodom priredila jednu malu izložbu fotografija i mail-arta pod nazivom »Mediji masovnih komunikacija u umjetnosti« te tri projekcije kratkih filmova što se na medijski način vežu s likovnim umjetnostima. Izbor i prezentacija materijala, kao i koncept izložbe, djelo su kustosa Berislava Valušeka, pa ćemo u svrhu objašnjenja postavljajućih namjera parafrazirati neke dijelove njegovog teksta iz kataloga.

Izložbom se nastojalo ukazati na različite mogućnosti fotografije kao medija. S jedne strane osamostaljivanje fotografije kao posebne vrste likovnog izraza rezultiralo je okretanjem medija prema svojim specifičnim mogućnostima, pa tako osnovne strukture jezika tog medija bivaju sadržajem samog rada — pisanje razvijanjem po foto-papiru, efekti dobiveni osvjetljavanjem foto-papira u određenim razmacima i sl. S druge je strane korišteno svojstvo hladne fotografske objektivnosti za postizavanje efekta apstraktnog vizuelnog koda (neopterećenog

predmetom). Ili pak fotografija kao lapidarni zapis iz života grada — bilježenje kamerom detalja izloga, trgova, pročelja u visini očista, osvještavajući višeznačnost čitanja pojedinih vizuelnih zgoda (»zanimljivosti iz svakodnevnice«).

Mail-art je ukazao na još jedan pokušaj osobnog reagiranja na ustaljenu formu komunikacije — poštansko komuniciranje putem dopisnice. Želja za izbjegavanjem bezličnog posrednika u komuniciranju bacila je u svijet mnoštvo originalnih radova u formatu dopisnice kojima mlađi umjetnici međusobno komuniciraju putem pošte. Mislimo da je ovako zamišljena izložba mogla biti publici interesantna, budući da prezentira neke od proširenih mogućnosti fotografije, naročito otkad je foto-aparat postao dio uobičajenog obaveznog posjeda prosječnog građanina.

U istom su se prostoru odigrale tri projekcije kratkih filmova nabavljenih od Njemačkog kulturnog centra, Britanskog savjeta i Francuskog instituta iz Zagreba, a po izboru N. Žiger i B. Valušeka. Prvom projekcijom prikazano je devet njemačkih eksperimentalnih filmova iz dvadesetih godina koji se direktno vežu s apstraktnom i konstruktivističkom slikarskom misli tih godina u Evropi, a autori su im likovni umjetnici. Druga projekcija bila je posvećena suvremenim britanskim kratkim filmovima koji se istraživanjem čisto vizuelnih, odnosno čisto medijskih mogućnosti dvodimenzio-

nalne slike u pokretu, mogu vezivati za likovne umjetnosti. Treća je projekcija bila namijenjena školama; prikazani su filmovi koji na uvriježen dokumentarni način pričaju o otkriću filma i suvremenim mogućnostima kpm-pjutora.

Ovi su događaji, s obzirom na posjećenost, ukazali na interes koji vlada za medijima proširen galerijski postav.

Negdje u podlozi tih napora bila je svijest da je (citirajmo B. Valušeka) »slaba, gotovo nikakva opskrbljenost muzejskih ustanova suvremenim tehničkim pomagalicama, kaskanje za praksom likovnih, tj. vizuelnih umjetnosti, odraz (je) vremena i sredine koji ne prepoznaju vrijednosti. Suvremeni bi muzej morao biti mjesto u kome se sabiru žarišta tokova života, a muzejski predmet prezentira u svom bogatstvu povijesnih i kulturnih značenja. Bez potrebnog instrumentarija muzejski je radnik tek sakupljač i čuvar«.

Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja priredio je u »staklenom tornju« robne kuće »Varteks«, iz svog fundusa, izložbu »Komuniciranje u pomorstvu«. Živa scenografija zastavica, lampi, raznih signalnih uređaja i sl. privlačna je naročito djeci, a sam prostor kao i njegov smještaj u centru grada osigurava veći broj posjetilaca, te je pogodan za popularizaciju muzejske djelatnosti.

Prirodoslovni muzej je značajan broj svojih eksponata, vrlo efektnih po obliku i boji, izložio također u »staklenom tornju« i vitrinama ulaznog pro-

stora robne kuće »Varteks«, a uredio je i izlog kod ulaza u robnu kuću »Korzu«.

Pažljivo odabravši i obradivši (legenda) eksponate, ovaj je muzej zapravo prenio dio svog muzejskog postava u pješačku najfrekventniju zonu riječkog prostora, približivši ih na taj način i onima koji ih sami ne bi došli pogledati u muzej.

Zahvaljujući susretljivosti zaposlenih u riječkim robnim kućama i knjižarama, dah muzeja mogao se osjetiti na riječkom Korzu, u nekim njegovim izlozima. Bilo da su, koristeći se materijalom iz pojedinih muzeja, uređeni na način da najavljuju izložbe i projekcije povodom Dana muzeja u samim muzejima, bilo da prikazuju svoju građu na neki način vezanu uz muzeje, galerije ili komunikaciju. Poseban je slučaj knjižara inozemne literature koja je jedan od svojih izloga ispunila isključivo publikacijama riječkih muzeja i galerija.

Također je i dnevni lokalni tisk (»Novi list«, 21. i 22. 5. 83.) spremno sudjelovao u obilježavanju Dana muzeja, posvetivši riječkoj muzejskoj problematici čitavu stranicu svoje kulturne rubrike, omogućivši tako muzealcima da za javnost progovore o prilikama u kojima se muzeji nalaze.

Na sličan je način reagirao i riječki Radio (vodeći razgovore na temu muzeja), pa tako možemo reći da je ovaj datum zaista dao povoda da se u riječkoj sredini lagano zatalasa svijest o postojanju tako »čudne zvjerke« kao što je muzej.

Izložbe Tehničkog muzeja povodom Međunarodnog dana muzeja 1983. g.

Željko Jamičić

Tehnički muzej, Zagreb

Povodom Međunarodnog dana muzeja, Tehnički muzej se dvjema prigodnim izlozima pridružio manifestacijama koje je ove godine organizirao Muzejski dokumentacioni centar. To je prvo angažiranije uključivanje Tehničkog muzeja u spomenutu akciju. Do sada smo se zadovoljavali lijepljenjem plakata o akciji i besplatnim ulazom posjetilaca na taj dan, ali za to nije bilo potrebno uložiti nikakav napor, pa niti ostvareni efekti, odnosno zanimanje javnosti, nisu bili značajni. Plakat smo postavljali unutar Muzeja tako da je na Dan muzeja podsjećao samo nas, radnike Muzeja i posjetioce koji su ionako taj dan planirali posjet Muzeju. Glavni razlog ovakvom pristupu je bio taj što »mi u Muzeju imamo ozbiljne obaveze prema našem godišnjem planu i programu rada, pa nemamo vremena za igrarije«. Iz takvog je stava izbijalo duboko nepoznavanje uloge muzeja u suvremenom društvu, posebno tehničkih muzeja, pa je zbog toga proizašlo zatvaranje našeg Muzeja u vlastito samozadovoljstvo masovnih posjeta školske djece i omladine. To je i dovelo do toga da se iscrpljujuća i jednolična vodstva grupa posjetilaca smatraju vrhuncem stručno-muzeološkog rada.

Napokon smo shvatili da takav način rada vodi u daljnju izolaciju Muzeja, te smo je ove godine prekinuli i sudjelovali, kao što je spomenuto, sa dvije akcije.

Na Trgu bratstva i jedinstva, u centru grada, knjižare »Mladost« i »Prosvjeta« stavili su na raspolaganje svoje izloge zagrebačkim muzejima. Tehničkom muzeju je pripao prostor u središnjem dijelu izloga knjižare »Prosvjeta« na površini od cca 3 m². Izložili smo eksponate iz zbirke komunikacijskih sredstava: telefone, pišaće strojeve i fonografe. Svaki je eksponat imao svoju legendu, a u sredini je stajalo ime Muzeja. Bilo je predviđeno da izložba bude postavljena od 16. do 23. 5., ali je na zahtjev rukovodioca knjižare produžena za sedam dana.

Šteta što je plakat manifestacije bio prethodno nalijepljen na manjem uočljivom dijelu izloga, i to samo njegova lijeva polovica, te nije postojala dovoljno jasna veza između eksponata i plakata. To nas je poučilo da ubuduće sve poslove oko povremenih izlož-

Jedna od izložbi u izlogu riječkih prodavaonica u povodu Međunarodnog dana muzeja
Foto: Srećko Ulrich

